

Pavel Kabíček, Manželské spory v 16. a 17. století. Případy porušení manželského slibu ve šlechtickém a měšťanském prostředí, bakalářská práce Pedagogické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, České Budějovice 2022.

Posudek oponenta bakalářské práce

Manželské spory v raném novověku, na které se zaměřuje bakalářská práce Pavla Kabíčka, bezesporu představují vděčné a nosné téma, jehož potenciál byl ovšem v daném případě využit jen částečně. Předložený text působí v lepším případě rozpracovaně: je vcelku dobře strukturován, autor má přehled o souvisejících tématech, jednotlivé části na sebe logicky navazují. Problémem je velké množství formálních nedostatků, jakými je neúplný popis zkoumaných pramenů, zběžné načrtnutí zkoumaných otázek a špatná jazyková úroveň.

Autor prostudoval záznamy o celkem osmi případech týkajících se porušení manželského slibu z let 1570–1701, jež jsou uloženy ve fondu Stará manipulace, z nichž čtyři úplnější si vybral pro podrobnější analýzu. Menší množství studovaných případů by vzhledem k tomu, že se jedná teprve o bakalářskou práci, nevadilo, a to i proto, že k problematice existuje značné množství sekundární literatury.

Právě na literatuře a publikovaných edicích právních pramenů jsou založeny přibližně dvě třetiny textu. Primárním pramenům se věnuje jen menší část, vlastní analýze vlastně jen kapitola VII., což je škoda, protože autor by o problematice zjevně mohl pojednat mnohem zevrubněji, než jak je patrné z předloženého textu.

Úvod práce je přehledem dosavadního bádání, především o dějinách raně novověké šlechty. Pavel Kabíček v tomto místě ukazuje poměrně slušný přehled, ačkoli se věnuje víceméně jen publikacím vzniklým kolem roku 2000 a mladším, aniž by vysvětlil, v čem spočívá jejich význam a důležitost. S tímto nedostatkem také souvisí minimální metodologické ukotvení práce, která svým vyzněním směřuje k historické antropologii (kapitola II. Manželství v raném novověku), i když nejvíce prostoru je v ní věnováno právním dějinám.

Kapitoly III. a IV. se až nadbytečně věnují systému soudnictví na přelomu 16. a 17. století a definici různých prohrěšků spojených s přísliby manželství v dobové právní praxi. Autor přitom využívá především staré práce Jana Kaprase a Jiřího Klaboucha, novější studie například Terezy Siglové, Pavly Slavíčkové i nová edice Koldína chybí. Z faktografického hlediska je problematice mísení zemského a městského práva, nemluvě o právu církevním, které do sňatkové problematiky výrazně vstoupilo ve své potridentské podobě v souvislosti s Obnoveným zřízením zemským.

Po zevrubných úvodních kapitolách přicházejí ke slovu vlastní prameny, zde se ovšem naplno projevuje spěch a snaha práci co nejrychleji dokončit. Autor nejprve popisuje jednotlivé studované pře, vynechává však množství důležitých informací. Není například zřejmé, na jakém základě provedl výběr pramenů, nezmiňuje důsledně jejich datace ani rozsah a formu dochovaných spisů, objevují se dílčí věcné chyby (pomíchaná jména aktérů jednotlivých při v kapitole V., „sudé“ dny namísto suchých dnů). Krátký diplomatický rozbor struktury pŕuhonů v kapitole VI. pak nemůžez nahradit konkrétní informací o tom, jaké části soudní pře jsou v tom kterém případě dochovány, což má samozřejmě vliv na charakter výpovědí jednotlivých aktérů.

Vlastnímu rozboru manželských (či spíše předmanželských) konfliktů je věnována kapitola VII. a závěr, v nichž se autor snažil odhalit prvky a význam symbolické komunikace aktérů i strategie, které jednající strany včetně soudců zaujímaly. Naznačena je také úloha „pánů a přátel“ ve šlechtických přích a velmi zlehka i genderové aspekty manželských a snoubeneckých konfliktů.

Možnosti různorodých perspektiv čtení zápisů o soudních přích však bohužel takřka nebyly využity. Práci chybí jazyková korektura, stylistické nedostatky a nezvládnutá interpunkce v řadě míst stěžují porozumění textu a někdy i zkreslují jeho význam. Vědecký aparát a celková úprava předložené bakalářské práce jsou ovšem v pořádku. Celý text působí dojmem, že kdyby mu autor věnoval řekněme ještě týden nebo dva intenzivní pozornosti, kdy by více promyslel sdělení studovaných pramenů, lépe formuloval své poznatky a provedl jazykovou revizi, mohl být výsledek výrazně lepší.

Z výše uvedených důvodů proto doporučuji bakalářskou práci Pavla Kabička k obhajobě a hodnotím ji stupněm **velmi dobře**.

V Pelhřimově 15. srpna 2022

PhDr. Markéta Skořepová, Ph.D.